

PRIRUČNIK

ZA PRAKTIČNU PRIMJENU STANDARDA I METODOLOGIJE ZA PROCJENU VRIJEDNOSTI IMOVINE I KAPITALA

Autori:

dr Đorđije Rakočević
prof. dr Slavko Rakočević

Koautori:

mr Aleksandra Rakočević
Amina Idrizović Kolić

SADRŽAJ

1. UVOD	11
1.1. Razlozi za objavljivanje Priručnika	11
1.2. Pravni okvir i značaj Pravilnika za utvrđivanje metodologije procjene, koji je poslužio za izradu Priručnika	12
1.3. Ciljevi i svrha Priručnika	13
1.4. Ključni akteri u procesu procjene	14
2. SMJERNICE ZA IMPLEMENTACIJU METODOLOGIJE PROCJENE VRIJEDNOSTI	15
2.1. Postupak angažovanja ovlašćenog procjenjivača.....	15
2.2. Priprema potrebne dokumentacije	16
2.3. Sadržaj izvještaja o procjeni	17
3. OPŠTI PRINCIPI PROCJENE VRIJEDNOSTI IMOVINE I KAPITALA	19
3.1. Osnovne definicije i pojmovi	19
3.2. pristupi i metode procjene	20
3.3. Faktori koji utiču na procjenu imovine	31
4. POSTUPAK PROCJENE I ANGAŽOVANJE PROCJENJIVAČA	35
4.1. Instrukcije i uslovi za angažovanje procjenjivača	35
4.2. Kvalifikacije procjenjivača	36
4.3. Osnov i svrha procjene	36
4.4. Datum procjene	38
5. NAJČEŠĆE GREŠKE U PROCJENI I KAKO IH IZBJEĆI	39
5.1. Pogrešna primjena metodologije	39
5.2. Neusklađenost sa zakonskim propisima	42
5.3. Nedovoljna analiza tržišnih faktora	43
6. VRSTE VRIJEDNOSTI U PROCJENI IMOVINE	45
6.1. Definicija vrijednosti	45
6.2. Fer vrijednost	45
6.3. Fer tržišna vrijednost	46
6.4. Tržišna vrijednost	46
6.5. Tržišna renta	47
6.6. Hipotekarna vrijednost	47
6.7. Investiciona vrijednost	47
6.8. Sinergetska vrijednost	47
6.9. Latentna vrijednost	48
6.10. Likvidaciona vrijednost	48
6.11. Pretpostavka vrijednosti	50

7. PRISTUPI, PREDMET PROCJENE I IZVJEŠTAJ O PROCJENI	51
7.1. Opis i analiza predmeta procjene	51
7.2. Predmet procjene	52
7.3. Analiza tržišta	52
7.4. HABU analiza – Najbolja upotreba i namjena	54
7.5. Pretpostavke procjenjivača na kojima je zasnovana procjena vrijednosti u izvještaju o procjeni	71
7.6. Moguća ograničenja izvještaja o procjeni	71
7.7. Zaključak (mišljenje) o vrijednosti predmeta procjene na dan procjene	72
7.8. Opis sprovedenih analitičkih postupaka u postupku procjene	72
7.9. Izjava procjenjivača o nezavisnosti	73
7.10. Izjava naručioca posla o vjerodostojnosti i sveobuhvatnosti prezentiranih podataka	73
8. PROCJENA VRIJEDNOSTI NEMATERIJALNIH SREDSTAVA	75
8.1. Procjena nematerijalnih sredstava putem tržišnog pristupa	75
8.1.1. Koje podatke treba obezbijediti za procjenu vrijednosti nematerijalnih sredstava putem tržišnog pristupa	76
8.1.2. Praktični primjeri	78
8.2. Procjena nematerijalnih sredstava putem prinosnog pristupa	83
8.2.1. Metod oslobođenja od plaćanja naknade za korišćenje sredstava	83
8.2.1.1. Koje podatke treba obezbijediti za procjenu vrijednosti nematerijalnih sredstava putem prinosnog pristupa - Metod oslobođenja od plaćanja naknade za korišćenje sredstava	90
8.2.1.2. Praktični primjeri	91
8.2.2. Metod uvećane zarade	96
8.2.2.1. Koje podatke treba obezbijediti za procjenu vrijednosti nematerijalnih sredstava putem prinosnog pristupa – Metod uvećane zarade	98
8.2.2.2. Praktični primjeri	99
8.2.3. Metod „sa” i „bez”	107
8.2.3.1. Koje podatke treba obezbijediti za procjenu vrijednosti nematerijalnih sredstava putem prinosnog pristupa – Metod „sa” i „bez”	110
8.2.3.2. Praktični primjeri	112
8.2.4. „Greenfield” metod	120
8.2.4.1 Koje podatke treba obezbijediti za procjenu vrijednosti nematerijalnih sredstava putem prinosnog pristupa - Greenfield metoda	124
8.2.4.2. Praktični primjeri	125
8.3. Procjena nematerijalnih sredstava putem troškovnog pristupa	128
8.3.1. Metod amortizovanih troškova zamjene	128
8.3.1.1. Koje podatke treba obezbijediti za procjenu vrijednosti nematerijalnih sredstava putem troškovnog pristupa – Metod amortizovanih troškova zamjene	132

8.3.1.2. Praktični primjeri	133
8.3.2. Metod troškova reprodukcije	135
8.3.2.1. Koje podatke treba obezbijediti za procjenu vrijednosti nematerijalnih sredstava putem troškovnog pristupa – Metod troškova reprodukcije	138
8.3.2.2. Praktični primjeri	139
9. PROCJENA VRIJEDNOSTI MATERIJALNIH SREDSTAVA	141
9.1. Procjena materijalnih sredstava putem tržišnog pristupa	141
9.1.1. Procjena vrijednosti zemljišta	141
9.1.1.1 Koje podatke treba obezbijediti za procjenu vrijednosti zemljišta putem tržišnog pristupa – Metod uporednih cijena	143
9.1.1.2. Praktičan primjer procjene vrijednosti zemljišta	144
9.1.2. Procjena vrijednosti građevinskih objekata	145
9.1.2.1. Koje podatke treba obezbijediti za procjenu vrijednosti građevinskog objekta putem tržišnog pristupa – Metod uporednih cijena	146
9.1.2.2. Praktičan primjer procjene tržišne vrijednosti stambenog objekta	147
9.1.3. Procjena vrijednosti investicionih nekretnina	149
9.1.3.1. Koje podatke treba obezbijediti za procjenu vrijednosti investicionih nekretnina putem tržišnog pristupa – Metod uporednih cijena	149
9.1.3.2. Praktičan primjer procjene vrijednosti investicionih nekretnina	151
9.1.4. Procjena vrijednosti razvojnih projekata	152
9.1.4.1. Koje podatke treba obezbijediti za procjenu vrijednosti razvojnih projekata putem tržišnog pristupa – Metod uporednih cijena	152
9.1.4.2. Praktičan primjer procjene vrijednosti razvojnog projekta	154
9.1.5. Procjena vrijednosti postrojenja i opreme	156
9.1.5.1. Koje podatke treba obezbijediti za procjenu vrijednosti postrojenja i opreme putem tržišnog pristupa – Metod uporednih cijena	156
9.1.5.2. Praktičan primjer procjene vrijednosti linije za proizvodnju peleta	158
9.2. Procjena materijalnih sredstava putem prinosnog pristupa	161
9.2.1. Metod direktne kapitalizacije	162
9.2.1.1. Koje podatke treba obezbijediti za procjenu vrijednosti materijalnih sredstava putem prinosnog pristupa – Metod direktne kapitalizacije	162
9.2.1.2. Praktični primjeri	163
9.2.2. Metod diskontovanih novčanih tokova	167
9.2.2.1. Koje podatke treba obezbijediti za procjenu vrijednosti materijalnih sredstava putem prinosnog pristupa – Metod diskontovanih novčanih tokova	168

9.2.2.2. Praktični primjeri	169
9.2.3. Rezidualni metod	177
9.2.3.1. Koje podatke treba obezbijediti za procjenu vrijednosti materijalnih sredstava putem prinosnog pristupa – Rezidualni metod	178
9.2.3.2. Praktični primjer	179
9.3. Procjena materijalnih sredstava putem troškovnog pristupa	181
9.3.1. Metod amortizovanih troškova zamjene	181
9.3.1.1. Koje podatke treba obezbijediti za procjenu vrijednosti materijalnih sredstava putem troškovnog pristupa – Metod amortizovanih troškova zamjene	182
9.3.1.2. Praktični primjeri	183
9.3.2. Metod troškova reprodukcije	185
9.3.2.1. Koje podatke treba obezbijediti za procjenu vrijednosti materijalnih sredstava putem troškovnog pristupa – Metod troškova reprodukcije	185
9.3.2.2. Praktični primjeri	187

10. PROCJENA VRIJEDNOSTI BIOLOŠKIH SREDSTAVA 191

10.1. Primjena metodologije procjene po vrstama bioloških sredstava	192
10.1.1 Voćarstvo	192
10.1.1.1. Paktičan primjer procjene vrijednosti plantaže jabuka ...	193
10.1.2. Ratarstvo	194
10.1.2.1. Paktičan primjer procjene vrijednosti pšenice u fazi razvoja	195
10.1.3. Maslinarstvo	196
10.1.3.1. Primjer procjene vrijednosti maslinjaka	197
10.1.4. Stočarstvo	198
10.1.4.1. Primjer procjene vrijednosti tovne junadi pred klanje	199
10.1.5. Šumarstvo	200
10.1.5.1. Praktični primjeri	203

11. PROCJENA VRIJEDNOSTI KAPITALA 209

11.1. Procjena kapitala putem tržišnog pristupa	211
11.1.1. Koje podatke treba obezbijediti za procjenu kapitala putem tržišnog pristupa	212
11.1.2. Praktični primjeri	213
11.2. Procjena kapitala putem prinosnog pristupa	216
11.2.1. Metod diskontovanih novčanih tokova (DCF)	216
11.2.1.1. Koje podatke treba obezbijediti za procjenu kapitala putem prinosnog pristupa – Metod diskontovanih novčanih tokova	219
11.2.1.2. Praktičan primjer	221
11.2.2. Metod direktne kapitalizacije	224
11.2.2.1. Koje podatke treba obezbijediti za procjenu kapitala putem prinosnog pristupa – Metod direktne kapitalizacije	224

11.2.2.2. Praktičan primjer	227
11.3. Procjena kapitala putem troškovnog pristupa	228
11.3.1. Metod neto imovine	228
11.3.1.1. Koje podatke treba obezbijediti za procjenu kapitala putem troškovnog pristupa – Metod neto imovine	229
11.3.1.2. Praktičan primjer primjenom Metoda neto imovine	231
11.3.2. Likvidacioni metod	232
11.3.2.1. Koje podatke treba obezbijediti za procjenu kapitala putem troškovnog pristupa – Likvidacioni metod	234
11.3.2.2. Praktičan primjer primjenom Likvidacionog metoda	237
12. PROCJENA VRIJEDNOSTI BIZNISA	239
12.1. Pristup prihodima	240
12.1.1. Koje podatke treba obezbijediti za procjenu vrijednosti biznisa putem pristupa prihodima	241
12.1.2. Praktični primjeri	243
12.2. Tržišni pristup	247
12.2.1. Koje podatke treba obezbijediti za procjenu vrijednosti biznisa putem tržišnog pristupa	247
12.2.2. Praktični primjeri	249
12.3. Pristup zasnovan na imovini	253
12.3.1. Koje podatke treba obezbijediti za procjenu vrijednosti biznisa putem pristupa zasnovanog na imovini	253
12.3.2. Praktični primjeri	257
13. RAZLIKA IZMEĐU PROCJENE VRIJEDNOSTI KAPITALA I BIZNISA	261
13.1. Praktičan primjer razlike u procjeni vrijednosti biznisa i kapitala	263
14. PROCJENA VRIJEDNOSTI IMOVINE I KAPITALA ZA POTREBE FINANSIJSKOG IZVJEŠTAVANJA	265
14.1. Pristupi procjeni	266
14.2. Dokumentovanje i izvještavanje	269
15. PROCJENA VRIJEDNOSTI ZA POTREBE STATUSNIH PROMJENA	271
15.1. Praktični primjeri	273
15.1.1. Pripajanje društva, spajanje društava i podjela društva – primjena sva tri pristupa	273
15.1.2. Razdvajanje društva (podjela uz osnivanje novog društva) – Imovinski pristup	276
16. PROCJENA VRIJEDNOSTI ZA PORESKE SVRHE	279
16.1. Praktični primjeri	282

17. PROCJENA VRIJEDNOSTI ZA POTREBE STEČAJNOG POSTUPKA I LIKVIDACIJE PREDUZEĆA	285
17.1. Metode procjene u slučaju likvidacionog postupka	287
17.2. Metode procjene u slučaju postojanja plana reorganizacije	294
17.3. Praktični primjeri	298
17.3.1. Stečaj bez plana reorganizacije – Likvidacioni scenario	298
17.3.2. Stečaj sa planom reorganizacije	299
18. PROCJENA VRIJEDNOSTI ZA POTREBE SUDSKIH SPOROVA	303
18.1. Praktični primjeri	306
18.1.1. Naknada štete zbog uništenja proizvodnog postrojenja u požaru	306
18.1.2. Ekonomska šteta zbog blokade računa	308
19. PROCJENA VRIJEDNOSTI IMOVINE ZA POTREBE EKSPROPRIJACIJE	309
19.1. Metodologija procjene	310
19.2. Praktični primjeri	311
19.2.1. Procjena vrijednosti zemljišta i rušenje ograde radi izgradnje lokalnog puta	311
19.2.2. Procjena vrijednosti zemljišta, metalne ograde i stabala masline radi izgradnje puta	313
19.2.3. Procjena vrijednosti čempresa uništenih u postupku eksproprijacije	316
20. PROCJENA VRIJEDNOSTI PRAVA SLUŽBENOSTI	319
20.1. Praktični primjeri	322
21. PROCJENA VRIJEDNOSTI ZA POTREBE FIDUCIJA I HIPOTEKE	325
22. PROCJENA VRIJEDNOSTI ZA POTREBE VOĐENJA EVIDENCIJE I REGISTRA DRŽAVNE IMOVINE	329
22.1. Praktični primjeri	331
LITERATURA	335
RECENZIJU	337
O AUTORU	341